

Abertzaletasuna zertan dugu egun?

Pako Sodupe
IDAZLEA

Azken ehun urte eta gehiagoan euskotar eta euskaldun eta euskal herritar mordoxka ahalegindu da Euskadiren edo Nafarroa Osoaren edo Euskal Herriaren independentziaren alde; askotxok bizia eman dute, bizia galdu eta besteri kendu ere bai. Historia hori guztia oso garrantzizkoa da –aurrekorik gabe ez dago ondorengorik–, baina, bi hitzetan, zertan gara egun?

Azken Aberri Egunak ez dira ikaragarriak izan. Eta bakearen artisauek egin dutena? Hori ikaragarria izan da, jarraibidea erakutsi digute mende baldekooi: nolako arriskuak bereganatu dituzten eta zein egoki lortu duten ezarritako xedea! Bai, baina presoak askatzearena zailagoa da, giltzak estatuek dituztelako, eta mendekurako erabili nahi dituztelako, bereziki Espainiakoak.

Korrikaren arrakasta ere ez al da pozgarria izan, Euskal Herri euskalduna lortzeari begira? Amaiera non eta Iruñean! Atzo ezinezkoa iruditzen zitzaigun! Bai. Baina folklorismotik ere izan ohi du, eta ofizialtasuna zazpi lurraldeetan lortzetik eta euskara normalizatzetik urrun gaude.

Hogeita batgarren mende honen hasieran, hamar urte baino ez alde-aldera, katalanak guri begira egon ohi ziren, guretik ikasteko. ERCKo Carod Rovirak zioen Kataluniatik Euskadiren alderako begirada etengabea zela. Orain alderantziz gabilta. Axioma bihurtu da esatea herriak bilakatu dituela independentista hango politikari estatutistak, eta

hemen ere hala gertatuko dela. Hortik Gure esku dago. Olatua garrantzitsua da eta hura helmugara bideratzeko hainbat arlotako abertzale fin ausartak behar ditugu. Udazkenetik aurrera han gertatzen denak eragin handia izango du gurean; onerako!

Politikatik kultur identitatara etorri, ERCKo militante historiko Heribert Barrerak zioen Euskal Herriak errazago zeukala identitatea mantentzeko, baina hori zioen katalan identitatean katalana ezinbesteko jotzen zuelako eta euskal identitatean, berriz, ez, hemen gertatzen dena ikusita. Hortxe ikusten dut nik arrisku handiena: kulturalki erabat asimilatzearena. Gutxiz gehienak erdal hedabide eta erdal kultur adierazpideetatik elikaturik, nola lortu burujabetza kulturala?

Telesforo Monzonek Patxi Zabaletari ziotson herriek herri bezala irauteko, eguneroko premia ekonomiko eta sozialak asetzeko beharrezkoa denaz gain, ideien eta kulturaren aldetiko borroka ere behar-beharrezkoa dutela, herriak baduelako norbanakoen izatearen aurretik eta ondotik ere, denboran irauten duen nortasuna.

Independentzia politikoa eta kulturala biak ditugu behar-beharrezkoak eta azken honetan hizkuntza ezinbesteko. Lehenik, politikoa behar dugula? Hala jo dute Katalunian. Eta lorturik ere –zaila baina egingarri!–, hizkuntza eta kultura katalana orokortzea kostatuko zaie gehien! Eta guri ere bai. ■

Horrela bai

Miren Artetxe
BERTSOLARIA
@mirenartetx

Berriatukoa da bera. Eta senegaldarra. Eta ze grazia egiten duen, aizue, *berritxuarrez* tar-tar-tar hizketan. Ze jatorra. Etorri, gure hizkuntza ikasi, eta gurera moldatu. Horrela bai.

Eredugarri gisa aurkezten dugu euskaldunen indizea %90etik gorakoa duen udalerrri batera zazpi urterekin etorrita –eta ordurako ziur aski eleaniztuna izanik– euskara ikasi duen pertsona. Gure gutxitutasunetik, poza ematen digulako. Gure arrazismotik, ezezagunarekiko mesfidantza leuntzen duelako *besteak* norbere hizkuntzan hitz egiteak. Eta gure chauvinismotik, halakoxea behar duelako etxerako moduko etorkinak.

Ez *beste horiek* bezalakoa, alegia.

Beste horiek, ordea, beharbada ez dira UEMAKo herri batean bizi. Beharbada ez zaie euskara ikasteko doako zerbitzurik eskaini. Beharbada erdaraz hitz egiten diegu geuk. Beharbada, ez zaigu axola zein hizkuntza –nagusia ala gutxitu– den haien berezko hizkuntza, eta hemen hizkuntza hori hitz egiteko aukerarik duten ala ez. Ea seme-alabek hizkuntza horretan hitz egiten ote dieten ala erdaraz erantzuteko joera duten. Eskolan nola lantzen ote den hizkuntza aniztasunaren kontua. Eta nola bizi duten beraiek.

Baina, ze eredugarria berriatuar hori, aizue. Horrela bai. ■